1847. N°. 10

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

WOENSDAG, 25 AUGUSTUS.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 *Centen afgegeven.*

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 24 Augustus.

Gisteren avond had hier een droevig ongeluk plaats. De Verwersknecht F. de Graaf een oppassend werkman, eerst sedert ruim een half jaar gehuwd, werkte op de Cellebroersgracht aan de Fabriek van den Heer O. O. van den Berg, op eene ladder die uit een raam van de tweede verdieping was uitgestoken, gelijk zulks meermalen geschiedt ter voorkoming van een steiger, en op het andere einde van welke ladder dan een leerjongen, zit om die in evenwigt te houden. Doch de jongen is in slaap geraakt en van de ladder afgegleden; waarop deze het raam is uitgeslagen, zoodat de werkman op de binnenplaats op zijn hoofd is neergekomen, hetwelk zoo zwaar gewond was, dat hij binnen weinige oogenblikken den geest heeft gegeven.

's GRAVENHAGE, 23 Augustus.

Z. M. heeft gisteren morgen de godsdienstoefening in de Groote Kerk bijgewoond, onder het gehoor van den Wel-eerw. Heer Moll.

— Z. M. is heden middag te één ure met eenen bijzonderen spoortrein naar Soestdijk vertrokken, vergezeld van zijnen Adjudant Baron Snouckaert van Schauburg. Van daar zal Z. M. de voorgenomene reis naar Weimar en Duitschland voortzetten. Bij gelegenheid van het vertrek des Konings voor eenigen tijd uit deze residentie, is Z. M., op den weg van het paleis naar het stationsgebouw, hartelijk door de menigte begroet; terwijl algemeen de hoop wordt te kennen gegeven, dat deze reis strekken moge tot herstel zijner gedurende het laatste jaar geschokte gezondheid.

— In de zaal van het Badhuis te Scheveningen heeft gisteren een treffend en aandoenlijk voorval plaats gehad. Aldaar was namelijk gelogeerd de Hertog Choiseul-Praslin van Parijs, met familie; broeder van dengeen, die zijne echtgenoot schijnt vermoord te hebben. (Zie beneden onder Frankrijk). Zonder eenige kennis te dragen van het voorgevallene te Parijs, las hij in de dagbladen de gepleegde misdaad, welke hem natuurlijk vreeselijk trof. De Graaf d'Aubuféra, welke in de stad logeerde, en mede in bloedverwantschap staat met de familie Praslin, is dadelijk, na het ontvangen van het noodlottig berigt, naar Parijs vertrokken.

ROTTERDAM, 23 Augustus.

Onze uitgever voor den Regter-Commissaris hier ter stede gedagvaard, ten einde inlichtingen te geven in de zaak van Verploegh, heeft, door ons daartoe in staat gesteld, de gevraagde inlichtingen gegeven. Wij hebben er nooit aan getwijfeld, dat onze onafhankelijke regterlijke magt het hare zou doen, de waarheid aan het licht te brengen. Blijft zij, ondanks hare bemoeijingen verborgen, dan zal het voorzeker aan haar niet te wijten zijn.

— Er is hier ter stede onder den handel een adres in omloop, aan Z. Exc. den Minister van Koloniën, — ter zake van het gerucht omtrent den verkoop van de tin voor den tijd van 9 of 10 jaren, — hetwelk wij vernemen, dat aanstaanden Maandag aan de beurs ter teekening zal liggen. (*N. R. C.*)

— Onlangs is hier een zeer ongewone gast, die althans niet tot de vaste klanten behoorde, diep in den winkel van een Boekverkooper in den Oppert doorgedrongen, tot grooten schrik der bewoners, en het heeft vrij wat moeite gekost hem er zonder groote schade weêr uit te werken. Opdat geen os of koe zich meer dergelijke hoogst ongepaste bezoeken veroorlove, zou de inzender van dit nieuws in de *N. Rott. Cour.* wenschen, dat het drijven van vee onder toezigt der policie werd gesteld.

AMSTERDAM, 23 Augustus.

Wij vernemen met genoegen dat de Directie van de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij, ten gerieve der reizigers, van heden af kaartjes heeft uitgegeven, die geldig zijn voor heen en terug, waardoor het gedrang bij de loketten der stations voorkomen wordt en de reizigers niet meer buiten de wachtkamers noodig hebben te vertoeven. Deze maatregel zal voortaan genomen worden op alle Zon- en Feestdagen, en wel van hier voor de steden Haarlem en 's Hage, en van Rotterdam naar 's Hage, heen en terug. Wij wenschen, dat dit voorbeeld, ook bij de andere spoorweg-maatschappij navolging vinde!

— Het Mercurius-beeldje, dat voor eenigen tijd van de beurs is weggenomen uit hoofde van een barst in het voetstuk, zal eerlang op een grooter voetstuk, waarin zich eene brievenbus ten gerijve der beursbezoekers zal bevinden, weder zijne plaats ter beurze innemen.

— Na de gehoudene proefbeurten gedurende eenige weken, gingen Parnassim der Nederl. Portug. Israëlitische Hoofd-synagoge alhier, er voorleden week toe over, een oppervoorzanger te benoemen, die de plaats, door den Heer Cardozo tot nu bekleed, waardiglijk zoude kunnen vervullen. Een vreugdegejuich ging op, toen Parnassim te kennen gaven, onder meerdere candidaten den Heer Oliveira te hebben gekozen. Deze Heer toch had reeds bij zijne proefbeurt zijne hoorders door stem en voordragt in verrukking gebragt, en genoot toen even als thans weder de buitengewone hulde van een ieder.

— Volgens aanschrijving van Z. Exc. den Minister voor de zaken der Hervormde Eeredienst enz., zijn, in den loop der maanden Junij en Augustus, de godsdienstige Israëlitische armscholen in de provinciën Groningen, Vriesland, Drenthe, Overijssel (noordelijk gedeelte) en Limburg bezocht. De Inspecteur, D^{r}. S. J. Muller, heeft bijna overal de scholen in den gewenschten bloei gevonden, en de zaak der godsdienstige beschaving maakt onder onze Israëlitische landgenooten snelle vorderingen.

Op vele dier scholen zijn kweekelingen van het Israëlitische Rijks Seminarium als Leeraars geplaatst, en de meesten hunner bepalen zich niet alleen bij het geven van het school-onderrigt, maar beijveren zich om elken Sabbath het Woord Gods in de landtaal te verkondigen, ten einde ook hunnen meer in jaren gevorderden geloofsgenooten van nut te zijn. — De godsdienstige scholen te Willemsoord en Veenhuizen laten mede niets te wenschen overig. In laatsgemelde kolonie bevinden zich, (in het eerste gesticht), 100 weezen, waarvan ongeveer de helft den zegen van het onderwijs geniet, omtrent 300 volwassenen (in het tweede gesticht geplaats,) welke elken Sabbath- en Feestdag in hunne godsdienstige pligten onderwezen worden. — In de vrije kolonie Willemsoord zijn 16 Israëlitische huishoudingen, uitmakende 120 zielen, waaronder 52 kinderen, die de dag- of avondschool met naauwgezetheid bijwonen.

HAARLEM 23 Augustus.

In den nacht van Zaturdag op gisteren, is hier een hevige brand uitgebarsten in een huis gelegen aan het Klein-Heiligland, nabij de Oudegracht. De bewoners, drie gezinnen met eenige kinderen uitmakende, hebben bij tijds gelegenheid gevonden, om het brandende gebouw te verlaten, maar van hunne goederen heeft men niet veel kunnen redden, en het huis is, ten minste wat de bovenverdiepingen betreft, geheel uitgebrand. Aan de doeltreffende werking der spoedig aangebragte bluschmiddelen heeft men het te danken, dat de nevensstaande gebouwen bewaard zijn gebleven. — De brand is naar men meent door onvoorzigtigheid ontstaan.

ZWOLLE, 23 Augustus.

Van de 180 jongelieden, die tot het afleggen van het staats-examen waren opgeroepen gedurende de nu verloopen drie weken, zijn in de 1ste week opgekomen 58, toegelaten 50, afgewezen 8, niet opgekomen 2; in de 2de week opgekomen 58, toegelaten 39, afgewezen 19, niet opgekomen 2; in de 3de week opgekomen 56, toegelaten 35, afgewezen 21, niet opgekomen 4; dus tot nu toe in het geheel opgekomen 172, toegelaten 124, afgewezen 48, niet opgekomen 8. De *Overijsselsche Courant*, welke deze opgaaf mededeelt, voegt er nog het volgende bij: De mate van kundigheden, die van den Candidaat gevorderd worden, is met toegevendheid gesteld, en blijft een goed eind beneden datgene, wat volgens de wet van 1815 met billijkheid kan gevorderd worden, zoodat men gerustelijk mag aannemen, dat er geen wordt afgewezen die niet werkelijk geheel ongeschikt is om de Akademische lessen met eenige vrucht te kunnen bijwonen. Wij willen het rapport, hetwelk de Commissie na afloop van het examen uitbrengt, niet vooruit loopen, maar wij vreezen dat de klagte over de manier van onderwijs op sommige inrigtingen tot het leeren van Latijn en Grieksch, vooral wat het grondig en oordeelkundig onderwijs der grammaticale beginselen aangaat, in geene geringe mate er door zal bevestigd worden.

— Ook leest men in dat blad het volgende:

De Heer Baron Nahuys van Burgst, die met de Heeren M^{r}. Merkus en J. van Sevenhoven de Commissie heeft uitgemaakt ter regeling der Vorstenlanden in Oost-Indië, en tot het sluiten der noodige tractaten met de inlandsche hoofden, heeft het nogmaals noodig geoordeeld de bewering van het dagblad *de Tijd*, alsof de Nederlandsche Regering beloften had gedaan tot tegengaan van de uitbreiding der Christelijke godsdienst op Java, te verklaren voor onwaar. Wie met de zaken van Indië bekend is, zal er geen oogenblik aan getwijfeld hebben, zoo als wij vroeger hebben aangetoond. In den laatsten brief, welken *de Tijd* uit Oost-Indië zou ontvangen hebben, (No. van 27 Julij) wordt de Heer Hoogeveen Vice-President van den Raad van Indië genoemd. De steller van dien brief derhalve, die de openbaring van staatsgeheimen belooft, weet niet eens dat Jhr. Reynst voor twee jaren Vice-President *ad interim* was.

HARDERWIJK, 21 Augustus.

Den 23sten Augustus zal van hier met scheepsgelegenheid naar Hellevoetsluis vertrekken, een detachement sterk 25 manschappen, om den 27sten daaraanvolgende aan boord van het schip Prins Frederik Hendrik ingescheept en naar West-Indië overgevoerd te worden.

LEEUWARDEN, 21 Augustus.

De groote treksprinkhaan (*locusta migratoria*) is wederom in sommige kluistreken opgemerkt, even als zulks in het vorige jaar plaats had; hun aantal schijnt echter niet groot te zijn.

Op de aardappelenvelden heeft men tevens men tevens eenige exemplaren gevonden van den doodshoofds-raps (*sphina atropos*), welke hier in Friesland zeldzaam voorkomt.

FRANEKER, 21 Augustus.

Bij besluit van den 4den dezer heeft Z. M. bepaald, dat de eigendommen en inkomsten van de stichting van A. F. Schuurman, van den jare 1780, ten behoeve van 2 studenten in de regtsgeleerdheid en van 2 studenten in de geneeskunde, aan de toenmalige Hoogeschool van Franeker, ten gevolge van de opheffing van deze Hoogeschool en van het daarvoor in plaats gestelde Athenaeum, voortaan zullen worden aangewend ten voordeele van de studerenden bij het Gymnasium van Franeker, zoo ten nutte en tot verbetering van het onderwijs bij die inrigting, als tot ondersteuning en aanmoediging van jongelingen, in Franeker te huis behoorende, welke aldaar onderwijs genieten; — ter beslissing van den Minister van Binnenlandsche Zaken, op voordragt der te benoemen bestuurderen der stichting en na de Gedeputeerde Staten van Vriesland te hebben gehoord.

GRONINGEN, 20 Augustus.

Het heete, drooge weder werkt zeer nadeelig op de gezondheid der menschen; het aantal der zieken in deze provincie mag belangrijk genoemd worden en bedraagt alleen in de stad, zoo aan koortsen als aan kwaadaardige mazelen, onder de kinderen, wel 1600; waarvan soms vijf of zes in hetzelfde huisgezin.

's HERTOGENBOSCH, 21 Augustus.

De handel op Engeland in slagtvee en boter met deze provincie neemt dagelijks toe; nog gisteren waren de stoombooten op Rotterdam en Schiedam niet toereikende om die producten te vervoeren; vele karren met vee en boter geladen, zijn dien dag met hunne vracht moeten terugkeeren; meer en meer raken bij dezen handel de agenten buiten werking; onderscheidene onzer landlieden zijn reeds zoo ver, dat zij zelve met bezendingen vee naar Engeland oversteken. Intusschen gaat het voor den burgerstand in deze stad niet vooruit; die beide artikelen zijn door dit vertier hier de helft in prijs gestegen, doch de landbouwer heeft het vooruitzigt van klimmende welvaart; mogten echter de zoo hoog noodige maatregelen genomen worden dat de landerijen, welke ieder jaar zijn geïnundeerd, droog konden worden gehouden, dan zou de veestapel van dit gewest aanmerkelijk winnen en bij de voorziening in de behoefte van onze gewestgenooten nog overvloed voor den groothandel overblijven.

BREDA, 21 Augustus.

Eergisteren avond werd door de werkende leden van het Muzijk-Gezelschap de Harmonie alhier, eene serenade gegeven aan den Heer Mr. L. D. Storm, niet herkozen Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, op het voorplein van zijne woning. Na de uitvoering van het bekende air: »Où peut-on être mieux," werden de Heeren in de woning van den Heer Storm binnengelaten en werd hun eene ververshing aangeboden, waarbij de Heer van der Burgh, Commissaris van het Gezelschap, eene korte aanspraak tot hem hield, welke op eene gepaste wijze door hem werd beantwoord en waarop het: »Lang zal hij leven," in koor werd aangeheven. In den namiddag van gisteren werd eene tweede serenade aan den Heer Storm gebragt op zijn buitenverblijf Wolfslaar, door het in het naburige Ginneken gevestigde Muzijk-Gezelschap.

TILBURG, 21 Augustus.

Sedert eenige dagen bestaat alhier wel zoozeer geen gebrek, doch groote moeijelijkheid in het bekomen van genoegzaam water, vermits de meeste putten, nadat men eenig water heeft gepompt, ledig zijn; men verneemt dat deze moeijelijkheid zich op vele plaatsen in de omstreken doet gevoelen, en onder anderen te Loon op Zand van dien aard is, dat vele landbouwers voor hun vee, en ook particulieren voor hunne huisgezinnen, in de daad gebrek aan water hebben, en dat deze genoodzaakt zijn om zulks op circa een uur afstands, in hier en daar gelegen diepe vennen of putten te gaan zoeken of afhalen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

WEST-INDIE.

SURINAME, 5 Julij,

Den 2den dezer is 's Lands transportschip Dordrecht, onder bevel van den Luitenant ter Zee 1ste kl. J. Modera, van Vlissingen, laatst van Cadix (alwaar het met schade binnengeloopen en van waar het den 1sten Junij vertrokken is), alhier aangekomen, medebrengende ƒ600,000 in specie, bestemd voor de eerste inwisseling van het Surinaamsche bankpapier.

EGYPTE.

ALEXANDRIE, 4 Augustus.

De Baron A. von Rothschild is hier van Marseille aangekomen en den 30sten Julij in gezelschap van den Franschen Generaal de Ferneck, naar Opper-Egypte, tot aan den tweeden waterval van den Nijl vertrokken; de Pacha heeft eene stoomboot ter zijner beschikking gesteld. Ook is hier aangekomen de Baron J. von Muller, van Stuttgardt, welke eene wetenschappelijke reis naar Dongola, Carthoun en Abyssinië zou ondernemen.

— De Onderkoning heeft bij gelegenheid van het leggen van den eersten steen voor den Nijldam, eenen penning laten slaan, waarvan een exemplaar in goud is vereerd aan al de Europesche Consuls alhier.

SPANJE.

MADRID, 14 Augustus.

De Koningin is heden morgen ten 2 ure op haar paleis aangekomen. In den loop van den dag heeft H. M. eene wandeling in het Prado gedaan.

— De Generaal Concha is alhier aangekomen, vergezeld van twee uitstekende Generaals van het Portugesche leger.

— Men schat het leger, dat zich thans in Catalonië bevindt, de 9,000 man nieuw gezonden versterking daarbij gerekend, op 30,000 man, hetwelk in eens zal trachten aan de bedrijvigheid der insurgenten een bepaald einde te maken.

ITALIE.

ROME, 13 Augustus.

Den 10den dezer bevatte het Diario het protest van den Apostolischen Legaat te Ferrara, tegen de handelwijs van den Oostenrijkschen bevelhebber Auersperg, wegens het bezetten van genoemde stad.

— Men beweert thans, dat het doel der ontdekte zamenzwering te Rome geweest was, Paus Pius IX op te ligten, hem naar Subiaco aan de Napolitaansche grenzen te voeren en hem door de Kardinalen in gijzeling te doen houden. Men zou vervolgens eene nieuwe regering ingesteld hebben, die door Oostenrijksche en Napolitaansche troepen ondersteund geworden zou zijn.

— Alhier zijn twee handwerkslieden in hechtenis genomen, die bekend hebben uit hunne geboorteplaats Fabriano gekomen te zijn, om eenige staatsmannen te vermoorden, en dat zij in een klooster aldaar vóór hun vertrek gebiecht en absolutie voor hunne misdaad gekregen hadden. Men heeft dolken en groote geldsommen bij hen gevonden.

— Alleen de kleine republiek San Merino schijnt zich, te midden van de woelingen in Italië, in de volmaakste rust te verheugen. Aldaar is men thans bezig een wetboek zaam te stellen, waarin de doodstraf wordt afgeschaft.

— De Heer Geraud is in allerijl naar Camerino afgereisd, waar onlusten tegen de Jesuiten waren ontstaan. Het groote werk van Gioberti, over het hedendaagsch Jesuitismus, is in veler handen, zonder dat de censuur of de staatssecretaris de verspreiding van dit aan beschuldigingen rijke boek ergens heeft tegengegaan. Daar het godsdienstig is opgesteld en met erkentenis van den vorigen Paus en den Kardinaal Lambruschini spreekt, en ook aan wijsgeerige uitdrukkingen geen gebrek heeft, maakt het des te dieper indruk. Men is zeer benieuwd welke kampvechter der orde men dien schrijver zal tegen stellen. Onder de jongere orde-leden zou men wel over eene omwerking der orde naar de behoeften des tijds denken. Uitlatingen van oude Jesuiten over personen van de vrijzinnige partij in schampere en verachtende uitdrukkingen gedaan, zouden de gemoederen wel nog meer tegen de orde kunnen innemen.

SICILIE.

NAPELS, 7 Augustus.

In de hoofdstad begon meer en meer zich eene gisting te openbaren onder de hoogere standen, bij welke de begeerte naar burgerlijke en staatkundige hervorming steeds grooter werd, en door de gebeurtenissen in den Kerkelijken Staat meer en meer werd aangewakkerd.

— Onlangs ontving de Koning een verzoekschrift, waarin onderscheiden inwoners van Palermo de sedert 1815 beloofde constitutie verlangden; de bewoordingen van dat verzoekschrift moeten den Koning zoo zeer vertoornd hebben, dat hij het dadelijk verscheurde. Toen de Koning eenigen tijd daarna uitging, werd hij door het volk uitgefloten.

— De benden in Calabrie bestaan grootendeels uit staatkundige uitgewekenen van Malta en de Ionische eilanden.

— Den 1sten dezer droogden al de bronnen op in de omstreken van Resina Portici, enz., en op den avond van den 2den had eene geweldige dreuning van den Vesuvius plaats. De bovenste krater beefde gedurende verscheidene uren, en eindelijk stortte een lavastroom met een ontzettend geweld naar beneden. Op verscheidene punten van den onderkrater opende zich de grond, en vertoonde gloeijende massa's. Den 5den, om middernacht, zag men een tweede lavastroom van 15 voeten breedte; gelijktijdig vormden zich twee kleine kraters, welke vele gloeijende steenen, onder een verschrikkelijk gedruisch, in de lucht slingerden, en de bewoners dezer streken met angst vervulden. Heden schijnt de sterke lavastroom den binnensten gloed te hebben bekoeld. Het gezigt van Napels op den vuurspuwenden berg is allerprachtigst.

— De Hertog van Lucca is weder naar zijn landgoed bij Lucca teruggekeerd, nadat de onlusten in die stad opgehouden hebben.

— Te Livorno heeft men plakkaten gevonden, waarin de Toskaners vermaand werden, alle hoop op toegefelijkheid der Regering op te geven, zoo lang er nog eene schaduw van het tegenwoordige ministerie bestaat; de volkspartij moet trachten alle wettige middelen aan te wenden, welke kunnen strekken, om de oogen van den Vorst te openen.

ZWITSERLAND.

BERN, 18 Augustus.

De Landdag heeft den 16^den met eene meerderheid van 12½ kantons besloten, het Bondsverdrag te herzien. Er is eene Commissie benoemd om een voorstel te doen, op welke wijze die herziening zal plaats hebben. De 7 Katholieke kantons hadden zich tegen het voorstel verklaard, omdat zij meenden dat het tegenwoordig oogenblik voor de herziening niet gunstig was.

BEIJEREN.

MUNCHEN, 19 Augustus.

Ingevolge Koninklijk besluit, zal ook aan de universiteit van Wurtzburg een Philologisch Seminarium, even gelijk Munchen en Erlangen er reeds bezitten, worden opgerigt; aan het hoofd van het nieuwe Wurtzburger zal professor Reuter worden gesteld.

FRANKFORT.

19 Augustus.

De Bisschop van Limburg, die zich sedert Zondag hier bevond, ten einde het vormsel toe te dienen, heeft ons gisteren verlaten, om naar zijn Bisdom terug te keeren. Op den avond van zijne komst, zoowel als op dien van zijn vertrek, werd hem door de leden van zijn kerkgenootschap eene serenade gebragt.

ENGELAND.

LONDEN, 22 Augustus.

Onze marine heeft thans de Admiralen Douglas en George Martin verloren; de eerste was Admiraal van de roode, de tweede van de blaauwe vlag. De een was 89, de ander 88 jaren oud.

— Sedert de in werking koming der parlementsacte, waarbij de suiker in de distilleerderijen van het vereenigde Koningrijk is toegelaten, is er 3,477,453 ℔ suiker verbruikt.

— In de George-street, St. Giles, alhier, is onlangs eene inrigting geopend, bestemd om te dienen tot woonplaats voor arme lieden. Zij bestaat uit 6 verdiepingen, te zamen 104 kamers bevattende, die alle eene zindelijke, gemakkelijke en luchtige woonplaats aanbieden, voor de geringe contributie van 2 shillings per week, dat is te zeggen eene som kleiner dan die, welke meestal in de gemeenste stegen wordt betaald, voor legersteden in ellendige hokken opgehoopt, waar gebrek aan lucht en reinheid de vreeselijkste ziekten doen ontstaan. Ten einde het gevaar en de noodzakelijkheid, waarin de ongelukkigen zijn, om op de plaats, die zij bewonen, hunne keuken in te rigten, te eten en hun goed te wasschen, heeft het comité, hetwelk aan het hoofd van de onderneming staat, aan de door hare zorgen daargestelde inrigting eenen uitgestrekten keuken, waar alle noodzakelijke gereedschappen voorhanden zijn, eene eetzaal, eene wasscherij, en eene badzaal gevoegd, tot algemeen gebruik ingerigt.

Maar hierbij heeft men de zorgen voor de belangen der armen nog niet laten berusten; na in hare physieke behoeften voorzien te hebben, heeft men ook hun moreel zoeken te veredelen en ten dien einde aan de inrigting toegevoegd, en ter beschikking van de huurders gesteld eene uitgezochte bibliotheek en lees-kabinet. De bibliotheek bevat 400 boekdeelen, die geschiedenis, aardrijkskunde, reisbeschrijvingen, levensschetsen, enz. bevatten. Zij zijn voor het grootste gedeelte geleverd door de maatschappij van nuttige kundigheden of door den Bisschop van Norwich. Het lees-kabinet bevat dagbladen, maandwerken en alle andere soorten van periodieke werken. Bovendien heeft zich eene Commissie, uit 16 leden bestaande, gevormd, om beurtelings voor de huurders van het huis voorlezingen te houden over de belangrijkste en meest populaire onderwerpen.

— Als eene merkwaardigheid, hoedanig men wenschen zou er meerdere te vermelden, mag aangestipt worden, dat het criminele hof, in het graafschap Radnot, gedurende deszelfs laatste kwartaals-zitting, niet eene enkele zaak te behandelen heeft gehad; aan de voorzitter den Heer Creowell, is tot een herdenken aan deze zoo zeldzame zaak, als verblijdende gebeurtenis, een paar witte met goud geborduurde handschoenen vereerd.

— Gisteren heeft weder een aanzienlijk handelhuis, wegens verliezen in granen, zijne betalingen moeten staken; andere huizen zullen hierdoor in groote ongelegenheid geraken.

— De berigten nopens den oogst luiden over het algemeen zeer gunstig.

— Een Dublinsch dagblad zegt, volgens een brief uit New-York, dat van de 2,235 Iersche landverhuizers, op 5 schepen in het begin van dit jaar vertrokken, ruim ¾ aan ziekten of aan gebrek gestorven zijn, zoodat er ter naauwernood een 500-tal van over zijn gebleven.

— Eerstdaags zal de stoomboot op Noord-Amerika eene som van 100,000 £ naar Boston overbrengen.

— Uit Canton is hier eene hoeveelheid van 50 ton Chineesch kopererts aangebragt.

FRANKRIJK.

PARIJS, 20 Augustus.

Bij gelegenheid van den 17^den verjaardag van zijne troonsbeklimming, heeft de Koning aan meer dan 600 veroordeelden door het hof van Assises, geheel of gedeeltelijke kwijtschelding van straf verleend.

— Het vermoeden tegen den Hertog de Choiseul-Praslin als moordenaar zijner echtgenoote, moeder van 9 kinderen, heeft zich sedert de eerste ontdekking bevestigd en de volgende bijzonderheden aan den dag gebragt.

Reeds lang leefde hij met haar in onmin en in misdadigen omgang met de gouvernante zijner kinderen. Hij is nog geen 40 jaren oud. Toen hij binnentrad, wierp hij zich op het lijk en drukte het met vervoering in zijne armen. Uit die omhelzing stond hij natuurlijk geheel bebloed weder op. De bedienden waren over die schijnbare vlaag van wanhopige liefde niet weinig verbaasd, en hebben hunne aanmerkingen aan de instruerende regters medegedeeld. Deze dachten dat de Hertog misschien geen ander doel gehad had, dan onder nieuwe bloedvlekken de oude te doen verdwijnen.

De Procureur-Generaal Delangle bestuurde de instructie. Hij merkte op, dat de Hertog eene winter-japon aan had, en maakte hem de aanmerking, hoe vreemd het was, dat hij die bij het heete weder droeg, en verzocht hem zijn zomer-japon te vertoonen. De Hertog kon dit niet, en eene nasporing deed van die japon op den haard eenige overgebleven lappen ontdekken, het overige was verbrand.

Er is een pistool gevonden aan welks kolf nog haren van de Hertogin gekleefd zaten. Daar waar die ontbraken, heeft men eene neerdrukking der hersenpan ontdekt, en de kolf van dat pistool in de holte geplaatst, paste er naauwkeurig in.

Aan de linkerzijde der keel gaapte eene wond van drie vingers breed, twee andere waren tot diep in de borst doorgegaan, eene vierde had de pink der regterhand bijna doorsneden. Voorts droeg het koord der schel, en het behangsel den indruk eener bebloede hand, en in den zaamgeknepen vinger der linkerhand hield de ongelukkige eenige haren van haren moordenaar; nog veel meer haar lag in de kamer verstrooid en was door het geronnen bloed aan den houten vloer gekleefd. Bij een naauwkeurig onderzoek bevond men ook, dat niemand van buiten was binnengekomen.

Op den vloer bemerkte men een bloedig spoor, van het slaapvertrek der Hertogin naar dat van den Hertog. De huisknecht verklaarde dat hij op het gegil der kamenier was toegesneld, te vergeefs gepoogd had de slaapkamer der Hertogin te openen, en daarop het hôtel was omgeloopen, naar de vensters die in den tuin uitkwamen; dat hij in den tuin komende, een man van het uiterlijk van den Hertog had bespeurd, die hem hoorende, zich snel binnen in de slaapkamer begaf en plotseling het venster verliet dat hij opengezet had, zeker om te doen gelooven, dat de moordenaar daardoor was binnengekomen.

Zijne houding gedurende die nasporingen van het geregt, was geheel in strijd met zijn gewoon gedrag; klein van persoon, gespierd, vastberaden en fier, en ongemeen ligt geraakt, duldde hij nimmer de minste tegenspraak, doch nu was hij ter neergeslagen, zonder een enkel woord te kunnen vinden, om de schrikkelijke verdenking af te weren.

Bij het onderzoek wat den vermoedelijken dader tot dien gruwel had kunnen bewegen, vernam men zijne misdadige betrekkingen met de onderwijzeres zijner kinderen, die sedert eene maand was weggezonden ten gevolge van hevige huisselijke oneenigheden, hetwelk nogtans de Hertogin niet belet had om haar een levenslang jaargeld toe te kennen.

Deze vrouw welke ruim 30 jaar oud is, was sedert dien tijd in eene jongejuffrouwen school geplaatst. Men had uit den mond van den Hertog zelven vernomen, dat hij met de Hertogin in dezelfde waggon van zijn landgoed gekomen, zich, alvorens naar zijn hôtel te gaan, naar juffrouw de Lucy begeven had. Het werd alzoo van belang haar te verhooren. Na een lang verhoor is zij buiten toegang geplaatst. De Hertog wordt in zijne slaapkamer streng bewaakt. Hij is zeer uitgeput en verslagen.

Volgens art. 28 van het charter, mag geen pair in hechtenis genomen worden, dan op *magtiging der Kamer*, en slechts door deze in criminеele zaken gevonnisd worden.

Het lijk is geplaatst in eene zaal, welke veranderd is in eene verlichte kapel. Zij zal eerst begraven worden, nadat de Maarschalk Sebastiani deswege beslist zal hebben.

De Hertogin was geboren te Constantinopel, tijdens het gezantschap van den Maarschalk Sebastiani. Hij verloor zijne vrouw in het kraambed en zond het kind over land naar Frankrijk, terwijl hij de overblijfselen zijner gade te Olmeta op het eiland Corsika liet bijzetten, alwaar ook waarschijnlijk die der Hertogin zullen worden begraven.

— Reeds gisteren is er een courier den Maarschalk achterna gezonden, om hem op de ontzettende tijding voor te bereiden. De Maarschalk was nog niet op Corsica, want in de nabijheid van Lyon is hij te zwak bevonden, om verder te gaan en heeft zich toen naar Genève begeven. Dezen morgen is de oudste dochter der Hertogin met eene vriendin der familie naar den Maarschalk op reis gegaan; ook verhaalt men, dat zijn broeder, de Generaal Tiburce, zich naar Genève begeeft, om hem in deze bittere beproeving te troosten.

De instructie tegen den Hertog is door den Procureur-Generaal gesloten en aan den Grootkanselier gezonden. De Hertog heeft nog een jongeren broeder. Zijn vader was Colonel van de nationale garde in 1804 en Raadsheer. Hij onderscheidde zich, door zijne patriotische gevoelens en werd door de restauratie verbannen. De Praslin's stammen af van de oude graven van Champagne; zij hebben verbindtenissen gehad in het geslacht van Dreux en zelfs in het Koninklijk huis van Frankrijk.

Men zegt, dat de Hertog van het begin af zijne handschoenen heeft aangehouden, zeker uit voorzorg, dat men de verwonding en krabben op zijne vingers en linkerhand niet zoude zien. Hij heeft zijne misdadige betrekking tot Jufvr. de Lucy niet ontkend. Overigens is het gerucht valsch, dat hij zijne misdaad zou beleden hebben. Hij antwoordt bijna niets, zelfs niet op de onbeduidendste vragen der regters. Hij weigert alle voedsel. Jufvrouw de Lucy heeft een hevig zenuwtoeval gehad, hetwelk eene aderlating en geneeskundige hulp heeft noodzakelijk gemaakt.

De Grootkanselier heeft het Hof der Pairs tegen Zaturdag 21 Augustus bijeengeroepen. De Heer Guizot wordt ieder oogenblik te Parijs verwacht.

21 Augustus. Heden is het Hof der Pairs bijeengekomen en heeft de voorlezing gehoord der ordonnantie van 19 Augustus, welke het zamenroept. Bij dezelve wordt de Procureur-Generaal bij het Koninklijk Geregtshof van Parijs Delangle tot Proc.-Generaal bij het Pairshof benoemd, met den Adv.Generaal Bresson tot zijnen bijstand; bij eene tweede ordonnantie, van den 20sten, wordt ook de Procureur bij de Regtbank van het departement der Seine, de Heer Bouclij, op wiens requisitie de instructie begonnen was, als adv.-Generaal den Heer Delangle toegevoegd. Het Hof der Pairs zich vervolgens tot Raadkamer gevormd hebbende, heeft het requisitoir van den Procureur-Generaal gehoord, inhoudende »aanklagte tegen Charles-Laure-Hugues-Theobald, Hertog de Choiseul-Praslin, Pair van Frankrijk; wegens de misdaad, in den nacht van den 17den op den 18den der tegenwoordige maand Augustus begaan op de Hertogin de Praslin, en, als daarmede in verband staande, tegen alle bedrijvers of medepligtigen van gezegde misdaad, die, ter zake der hoedanigheid van den bovengenoemden persoon, aan de regtsbevoegdheid van het Hof der Pairs onderworpen zullen zijn." Het Hof heeft hierop de vereischte besluiten genomen, en de Kanselier heeft Hertog Decases, Graaf de Pontécoulant, Graaf de Sainte Aulaire, Cousin, Laplangne-Barris en Vincens Saint-Laurent benoemd, om hem in de instructie bij te staan en in geval van beletsel te vervangen. — Het is de eerstemaal in de 32 jaren sedert de Kamer der Pairs is ingesteld, dat zij over een harer leden wegens moord moet regt spreken.

Het jagtmes is niet zoo men eerst zeide in het secreet gevonden, maar in een kabinet bij 's Hertogs slaapkamer heeft men, in de lade van een bureau, het gebroken en met versche bloedvlekken gekleurde hecht van eenen dolk gevonden. De kling van dit wapen heeft men niet kunnen vinden en de Hertog heeft geweigerd eenige opheldering te geven. Men onderstelt, dat deze ponjaard in de handen van den moordenaar gebroken is, en dat hij zich toen van het achtereind der pistool bediend heeft. Men zegt dat de Hertog, toen hij in de kamer zijner vrouw trad, begonnen was met al de schellekoorden af te snijden, maar dat hij niet gedacht had om zulk een koord, hetwelk in het kamertje naast het slaapvertrek hing. Daarheen was de ongelukkige reeds half dood gekropen en had gescheld, waarop haar man, doch te laat, was toegeschoten en haar met zijn mes aan de hand gewond had, iets waaraan men het bebloed zijn van de schel en van het behangsel toeschrijft.

Jufvrouw de Luzy heeft een tweede gehoor ondergaan. Zij ontkent immer eenigen vertrouwden omgang met den Hertog gehad te hebben, betuigt de grootste verknochtheid aan het edel geslacht, dat haar met weldaden overladen heeft, zegt met innige smart zich van hare jonge kweekelingen te hebben gescheiden en schrijft aan dit gevoel zekere uitdrukkingen toe, die in eenen door haar geschreven en aan den Hertog gerigten brief voorkomen, welke met diens papieren in handen der justitie gevallen is.

Heden morgen is de Hertog vergezeld van regterlijke en policie-beambten, als ook van geneeskundigen, in vier door 40 stadssergeanten te voet begeleide rijtuigen, naar de gevangenis van het Luxemburg overgebragt.

— Gisteren heeft er een nieuwe moord in deze hoofdstad plaats gehad. Een dief heeft namelijk den bediende van een' bankier met een mes om het leven gebragt, nadat hij een' hoop bankbiljetten en geld had weggenomen. De bediende liep dadelijk den dief na. Er ontstond eene worsteling, ten gevolge waarvan den ongelukkige een steek in den onderbuik werd toegebragt, zoodat hij kort daarop den geest gaf. De moordenaar is gevat.

Allerpijnlijkst is de indruk van zoo vele gruwelen bij alle standen der maatschappij. Voornamelijk treft het eerste geval een ieder. Algemeen zegt men toch, dat, wanneer eene slechte daad, een moord, afschuw verwekt, dit nog afgrijselijker wordt, wanneer die begaan wordt door een' man van rang, die door zijne opvoeding beter dan iemand der volksklasse al het verschrikkelijke der misdaad moest kennen.

BELGIE.

BRUSSEL, 22 Augustus.

Op de tentoonstelling van nijverheid alhier, wordt een kanten zakdoek gevonden, die voor de Koningin Isabella van Spanje bestemd is, en waarvan de prijs 6,000 fr. beloopt.

— De Amerikaansche schepen Philadelphia en Ontario liggen te Antwerpen op hun vertrek naar New-York, het een met 208, het ander met 215 landverhuizers.

DE STAATSRAAD, GOUVERNEUR DER PROVINCIE ZUID-HOLLAND, brengt bij deze ter kennisse van de daarbij belanghebbenden, dat de op steen gegraveerde Kaart der Provincie Zuid-Holland, volgens het Kadaster, bestaande uit 9 bladen, is verkrijgbaar gesteld bij de Gebroeders van Cleef, Boekhandelaars te 's Gravenhage, tegen den prijs van *f* 12 voor elk exemplaar.

's Gravenhage, 20 *Augustus* 1847.

De Staatsraad, Gouverneur voornoemd,
VAN DER HEIM.

202de KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse.

25ste	»	N°. 7141 een prijs van *f*10,000. N°s. 2414 en 6065 ieder een prijs van *f*1,000.
26ste	»	N°. 6335 een prijs van *f*12,500. N°. 8133 een prijs van *f*1,000.
27ste	»	Geene.
28ste	»	N°. 4377 een prijs van *f*1,500. N°. 5469 een prijs van *f*1000.

ADVERTENTIEN.

Heden nacht beviel vrij voorspoedig van eene DOCHTER, Vrouwe MARIA STADNITSKI, geliefde Echtgenoote van

H. VAN BEECK VOLLENHOVEN.

AMSTERDAM, 19 Augustus 1847.

Voor de bewijzen van hartelijke deelneming, ondervonden bij het afsterven van onzen waarden Broeder en Behuwd-Broeder J. DE BONT, betuigen wij, ook uit naam onzer Kinderen, onzen hartelijken dank.

F. THYSSENS Jz.,
LEYDEN, M. THYSSENS,
25 Augustus 1847. Geb. DE BONT.

Allen die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den Boedel van wijlen JOHANNES WILLEM FRANCKEN, *Timmerman en Molenmaker te Soeterwoude*, laatstelijk gewoond hebbende te *Leyden*, worden verzocht daarvan vóór het einde der volgende maand **opgave of betaling** te doen, ten huize van den Ondergeteekende.

Leyden, ALBs. VAN LEEUWEN,
24 *Augustus* 1847. Breedestraat Wijk IV N°. 2115.

Een BURGER MEISJE van de Protestantsche Godsdienst, oud 19 jaar, wenschte zich gaarne geplaatst te zien als **WINKELDOCHTER,** of tot **Adsistentie in eene Huishouding**, terwijl meer op eene goede behandeling dan wel op Salaris gezien zal worden. Hierop reflecterenden gelieven zich te informeren bij den Boekverkooper J. C. EMEIS, te *Leyden*.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 23 AUGUSTUS.

			Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld.	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$56\frac{3}{16}$	$56\frac{1}{4}$	$56\frac{3}{16}$
Dito dito	» 3	»	$68\frac{13}{16}$	$68\frac{7}{8}$	$68\frac{7}{8}$
Dito dito	» 4	»	$88\frac{1}{8}$	$88\frac{3}{8}$	$88\frac{3}{8}$
O. I. Leening	» 4	»	$88\frac{1}{16}$		
Amortisatie Syndicaat.	» $3\frac{1}{2}$	»			
Handel-Maatschappij	» $4\frac{1}{2}$	»	$169\frac{1}{2}$		
Haarlemmermeer	» 5	»			
Aandeelen Rijn-Spoorweg	» $4\frac{1}{2}$	»			
Aand. Holl. Spoorweg Maatschap.	»	»	100	$100\frac{1}{2}$	
BELGIE, Certificaten	» $4\frac{1}{2}$	»			
Dito Dito	» $2\frac{1}{2}$	»			
Dito bij ROTHSCHILD	» $2\frac{1}{2}$	»			
SPANJE, Leen. bij Ardoin van 85 £	» 5	»	$15\frac{7}{8}$	$16\frac{1}{16}$	$16\frac{1}{16}$
Dito bij dito, onbep. stukken.	» 5	»	$15\frac{7}{8}$	$15\frac{15}{16}$	
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3	»	$24\frac{1}{16}$	$24\frac{7}{16}$	$24\frac{7}{16}$
Coupons Ardoins.	»	»	$13\frac{7}{16}$	$13\frac{5}{8}$	
PORTUGAL, te Londen	» 3	»	27		
Dito Dito	» 4	»	$27\frac{3}{8}$	$27\frac{5}{8}$	$27\frac{1}{2}$
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5	»	$105\frac{3}{8}$	$105\frac{7}{8}$	
Dito dito 1828 en 1829	» 5	»	$104\frac{5}{8}$	$104\frac{7}{8}$	
Cert. bij dito 1831 en 1833	» 5	»	$96\frac{1}{2}$		
Dito bij HOPE	» 4	»	$89\frac{7}{8}$	90	
Dito bij STIEGLITZ & C°.	» 4	»	$89\frac{1}{2}$		
Certificaten te Hamburg	» 5	»			
Inschrijving in Assign.	» 6	»	$68\frac{7}{8}$		
Certificaten van dito	» 6	»	$70\frac{5}{8}$		
POLEN, Certificaten	» 4	»			
Dito Aandeelen met Loting	fl. 300	*f*			
Dito dito	» 500	»	$142\frac{1}{2}$		
PRUISSEN, Loten van 50 R.	» »	»			
OOSTENRIJK, Oblig. Weener Bank	» 5	pCt.	$102\frac{1}{2}$		
Idem	» 4	»			
Oblig. Metalliek	» 5	»	$102\frac{3}{4}$		
Idem	» $2\frac{1}{2}$	»	$52\frac{5}{8}$	$52\frac{13}{16}$	
Aandeelen 28 Mei 1834	*f* 500	*f*			
Idem 1 April 1839	*f* 250	*f*			
NAPELS, Certif. bij Fam. en Bouw.	à 5	pCt.			
BRAZILIE,	» 5	»	88		
AMERIKA,	» 6	»			
Dito Bankactiën.	»	»	$4\frac{1}{2}$	$4\frac{5}{16}$	
MEXICO,	» 5	»	$17\frac{5}{8}$		
VENEZUELA.	» $2\frac{1}{2}$	»	$37\frac{3}{4}$		

Koers van het Geld: Beleening 4. Prolongatie 4. Wissel-Disconto 4 pCt.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.